

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Efekty dotací pro zemědělský podnik

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Radka VÝPLACHOVA**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. František KALOUDA, MBA, CSc.

Znojmo, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Efekty dotací pro zemědělský podnik zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího ing. Františka KALOUDY, MBA, CSc. bakalářské práce a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě dne 5. 4. 2019

.....

Radka Výplachová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu ing. Františku KALOUDOVI, MBA, CSc. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat mojí rodině za vstřícnost a trpělivost.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Radka VÝPLACHOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Efekty dotací pro zemědělský podnik
Název (v angličtině)	The impacts of subsidies on an agricultural company

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem je využití investičních zemědělských dotací EU z Programu rozvoje venkova poskytovaných Státním zemědělským intervenčním fondem v Zemědělském družstvu vlastníků Novoveselsko. Popsání efektu dotace na stavební úpravy kravína pro 615 ks dobytka, sekce A, B, C, tzn. zlepšení konkurenceschopnosti, modernizace zemědělského podniku, stavba a technologie pro živočišnou výrobu. Hlavním záměrem je stabilizovat mléčnou farmu.

Postup práce:

1. Vymezení problematiku a základní pojmy, dotační politika v ČR.
2. Popsat zemědělské družstvo vlastníků Novoveselsko, představit společnost.
3. Projekt "Stavební úpravy kravína pro 615 ks krav - sekce A, B, C".
4. Předinvestiční fáze projektu, definovat cíle, finanční plán, plán realizace projektu, rizika projektu, žádost o dotaci, uvedení do provozu a žádost o proplacení, vyhodnocení.
5. Vytvořit návrhy a další doporučení využití dotačních programů.

Metody: Pozorování, analýza, komparace, syntéza, abstrakce, konkretizace.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. TAUER, Vladimír; ZEMÁNKOVÁ, Helena; ŠUBRTOVÁ, Jana. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2009, 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
2. PŘICHYSTAL, Aleš; ZEMÁNKOVÁ, Helena; ŠUBRTOVÁ, Jana. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU, aneb, Jak uvařit dobrý projekt: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Nymburk: Vega-L, 2008, 153 s. ISBN 978-80-86757-94-0.
3. VILAMOVÁ, Šárka; ZEMÁNKOVÁ, Helena; ŠUBRTOVÁ, Jana. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004, 196 s. Finance (Grada). ISBN 80-247-0828-0.
4. CHVALOVSKÝ, Václav; ZEMÁNKOVÁ, Helena; ŠUBRTOVÁ, Jana. *Řízení projektů, aneb, Překážkový běh na dlouhou trať: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005, 130 s. Finance (Grada). ISBN 80-735-7085-8.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2015

Radka VÝPLACHOVÁ
student

Ing. František KALOUDA, MBA, CSc.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je získání všech potřebných informací, pro podání žádosti o dotace z fondů EU. Teoretická část uvádí fondy Evropské unie, ze kterých je možné dotace získat. Dále je uvedena teoretická problematika přípravy projektu. Praktická část se zabývá analýzou problémů a současnou situací, přípravou a zpracováním projektu, a vyhodnocením efektu pro konkurenceschopnost podniku. Podstatou bakalářské práce je poukázat na důležitost zavádění inovací a přesný návod pro zpracování níže uvedených projektů, postup podávání žádosti o dotaci, jeho následné vyhodnocení a doporučení dalších možností využití dotací.

Klíčová slova: dotace, financování, optimalizace, podnikání, zemědělství

ABSTRACT

The objective of this bachelor thesis is to obtain all necessary information for EU funds subsidies application. The theoretical part presents the European Union funds which it is possible to obtain subsidies from. Next, the theoretical issues concerning the project preparation are presented. The practical part deals with the problem analysis and the current situation, it explains the preparation and managing the project and it assesses its efficiency for the company competitiveness. The goal of the bachelor thesis is to point out the importance of innovation process and to provide a detailed guide to project management, subsidy application process and its assessment and recommendation for further subsidy utilization.

Key words: subsidy, funding, optimisation, business, agriculture

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	9
3	TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1	STAV A VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR PŘED ROKEM 1989.....	10
3.2	ZEMĚDĚLSTVÍ PO ROCE 1989	11
3.2.1	Územní hledisko	11
3.2.2	Časové hledisko.....	12
3.3	VLIV SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EU NA ZEMĚDĚLSTVÍ	13
3.4	ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA.....	16
3.5	VÝVOJ VÝMĚRY ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ ČR.....	18
3.5.1	Ekologické zemědělství.....	19
3.5.2	Agroturistika.....	19
3.5.3	Bioplynové stanice	19
3.6	STRUKTURA DOTAČNÍCH ZDROJŮ.....	20
3.7	PROGRAM ROZVOJE A VENKOVA	21
3.7.1	Program rozvoje venkova.....	22
3.8	INVESTICE DO ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	23
3.9	ZPRACOVÁNÍ A UVÁDĚNÍ NA TRH ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ	25
3.10	PROPAGAČNÍ PROGRAMY PRO ZEMĚDĚLSKÉ PRODUKTY, SPOLUFINANCOVANÉ Z PROSTŘEDKŮ EU	25
3.11	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	26
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	28
4.1	REALIZACE PROJEKTU	29
4.2	TECHNICKÉ ŘEŠENÍ PROJEKTU.....	30
4.2.1	Práce bourací	31
4.2.2	Zemní práce	31
4.2.3	Základové konstrukce.....	31
4.2.4	Svislé a kompletní konstrukce.....	32
4.2.5	Vodorovné konstrukce.....	32
4.2.6	Úpravy povrchů, podlahy	32
4.2.7	Konstrukce tesařské.....	34
4.2.8	Konstrukce klempířské	34
4.2.9	Konstrukce ocelové	34
4.3	RIZIKA A VÝSLEDKY PROJEKTU.....	35
4.3.1	Výsledky projektu	35

4.3.2	Rozpočet projektu.....	38
4.4	ŽÁDOST O DOTACI.....	38
5	DALŠÍ MOŽNOSTI VYUŽITÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ	41
5.1	DOTACE NA SENÍKY	41
6	ZÁVĚR	45
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
8	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	49
9	SEZNAM ZKRATEK.....	50

1 ÚVOD

Vstupem České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 byla současně přijata i Společná zemědělská politika EU, která klade důraz i na trvale udržitelný rozvoj zemědělství a venkova, s kterým je právě zemědělství úzce spojeno. Aby byly české zemědělské podniky a jejich produkty schopny konkurovat zahraničním výrobcům, je nezbytně nutné své podniky modernizovat a zavádět nové technologie výroby. Jedná se sice o vysoké investice, ale právě zde je místo na využití dotací z veřejných zdrojů České republiky i veřejných zdrojů Evropské Unie.

Ve své práci se budu věnovat stavebním úpravám Zemědělského družstva vlastníků Novoveselska. Popsání efektu dotace na stavební úpravy kravína pro 615 ks dobytka a možnosti stavbě seníku. Jaké jsou možnosti zlepšení konkurenceschopnosti na trhu, modernizaci zemědělského podniku a využití vozového parku.

Hlavním předmětem podnikání Zemědělského družstva vlastníků je zemědělská výroba, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků. v zemědělské výrobě od počátku převládá živočišná výroba se zaměřením na chov dojnic holštýnského skotu s vlastním obratem stáda. Jako doplňkovou výrobu provozují výkrm jatečného skotu. Hlavním záměrem bylo stabilizovat mléčnou farmu a postupně ji rozšiřovat do naplnění stájových kapacit. Družstvo hospodaří převážně na pronajatých pozemcích. Od založení družstva je velkou snahou postupně modernizovat všechny úseky provozu a strojový park, za účelem zvýšení produktivity práce.

V úvodní kapitole je první část věnována charakteristice vývoje zemědělství od transformace od roku 1991 až po jeho současný stav. Jsou zde uvedeny údaje týkající se vývoje zemědělských podnikatelských subjektů, pracovních sil, změn ve struktuře osevních ploch a další informace.

Druhá část se zabývá popisem struktury dotačních programů, které jsou v České republice využívány zejména v zemědělství.

Dále je představení Zemědělského družstva vlastníků Novoveselsko. Jeho organizační struktura a zaměření živočišné výroby. Popsání realizace a financování projektu stavebních úprav kravína pro 615 ks dobytka, sekce A, B, C, dále stavba seníku a doporučení využití vozového parku a tím zlepšení konkurenceschopnosti. V projektu byly využity dotace EU

z Programu rozvoje venkova poskytovaných Státním zemědělským intervenčním fondem. Jsou zde popsány kroky, které je nutné při realizaci projektu učinit.

Na závěru kapitoly jsou uvedeny některé oblasti, do kterých Zemědělské družstvo vlastníků Novoveselsko směřovalo v posledních několika letech své investice i s využitím dotací a doporučení pro další možnosti investic.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cíl práce je především zaměřen na dotační politiku v zemědělství, jelikož dotační politika v zemědělství je stěžejním prvkem celé bakalářské práce. Zabývá se zvláště historií, vývojem a aktuálními problémy zemědělských dotací v České republice. Cílem je využití investičních zemědělských dotací EU z Programu rozvoje venkova poskytovaných Státním zemědělským intervenčním fondem v Zemědělském družstvu vlastníků Novoveselsko a poskytnout návod, jak zajistit finanční zdroje daných projektů. Ve své práci se budu zabývat vyhodnocením předpokládaných a skutečných nákladů projektu, srovnáním provozních nákladů před realizací a po realizaci projektu a vyhodnocení efektu projektu pro konkurenceschopnost podniku a zlepšení podmínek pro zvířata. V závěru bych chtěla poukázat na nutnost využití dotací v zemědělství.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Stav a vývoj zemědělství v ČR před rokem 1989

České resp. československé zemědělství prošlo v poválečném období pronikavou sociálně ekonomickou přestavbou, která od základu změnila život na venkově. Více než 40 let trvající období socialistické přestavby přineslo významné změny – vznik nových socialistických výrobních vztahů, vybudování velkých zemědělských podniků typu JZD a státních statků (koncentrace). Rozvoj zemědělské výroby 80. let byl v ČR orientován převážně na řešení obilního problému a výrobu dostatečného množství živočišných produktů (zejména masa) pro vnitřní trh. V roce 1989 tvořil socialistický sektor 98,7 % podílu na veškeré zemědělské půdě. Následující tabulka nás informuje o vývoji počtu JZD a státních statků v letech 1960- 1989.

Tabulka č. 1 Vývoj počtu JZD a státních statků

	1960	1970	1975	1980	1989
Počet JZD	8 133	4 298	1 825	1 084	1 024
Průměrná výměra zemědělské půdy v ha	355	580	1 824	2 421	2 563
Počet státních statků	270	247	174	136	174
Průměrná výměra zemědělské půdy v ha	3 193	4 316	6 126	7 346	6 259

*Zdroj: Vývoj počtu JZD a státních statků na území ČR v letech 1960–1989
Statistická ročenka ČR; Rozvoj JZD, 1989*

Zprůměrnění a intenzifikace zemědělské výroby však přinášely řadu problémů v oblasti životního prostředí. (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 53)

- Velké půdní celky vytvořily vhodné podmínky pro využití těžkých kombinovaných mechanismů, což vedlo ke zvýšené erozní činnosti.
- Vybudováním velkochovů hospodářských zvířat s bezstelivovým provozem ubyla organická hmota, čímž byla narušena struktura zemědělské půdy, došlo k velkým ztrátám na snížení půdní úrodnosti.
- Průmyslová hnojiva byla smývána do povrchových a podzemních vod.
- Rekultivace, likvidace drnového fondu a rozptýlené zeleně narušily důležité složky stability krajiny.

Postupně se tak snižovala produkční schopnost půd, intenzita a objem zemědělské výroby a výrazně se zvyšovaly celkové náklady.

3.2 Zemědělství po roce 1989

3.2.1 Územní hledisko

Do roku 1990 byly zcela převažující formou hospodaření na zemědělské půdě JZD a státní statky (95 % obhospodařované zemědělské půdy), soukromí rolníci hospodařili jen na 3,9 % zemědělské půdy (hl. v horských oblastech Beskyd). (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 57)

Od roku 1991 probíhaly nové transformační legislativy. (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 57). Zákony k rehabilitaci:

- zákon o půdě,
- zákon o velké privatizaci,
- transformační zákon,
- legislativa k privatizaci státního zemědělského majetku.

V průběhu majetkoprávní transformace lze rozlišovat období tzv. primární transformace, do kterého se soustředily základní změny legislativy. (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 58)

Do roku 1991/92 rehabilitace a restituce:

- v letech 1992/93 transformace zemědělských družstev,
- v letech 1994/95 privatizace státního majetku.

Po roce 1995 probíhala tzv. druhá transformace, což je zejména změna zemědělských družstev na společnosti s ručením omezeným (s.r.o.) a akciové společnosti (a.s.).

Významnou územní diferenciaci po roce 1990 představuje problematika vývoje zaměstnanosti v zemědělství, kdy od roku 1990 nastal trvalý pokles počtu pracovníků v zemědělském sektoru. Na venkově sice zůstalo zemědělství rozhodujícím odvětvím, ale prošlo výraznými změnami v důsledku vlastnické a organizační transformace, která byla spojena mimo jiné i se změnami výrobní orientace a poklesem počtu pracovních míst). (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 45)

Vývoj zaměstnanosti v zemědělské prvovýrobě byl ovlivněn hlavně likvidací tzv. sociální zaměstnanosti – došlo ke zvýšení produktivity práce a rovněž k poklesu objemu průmyslové výroby. V roce 1989 pracovalo v zemědělství 533 000 zaměstnanců, v roce 1992 již jen 311 000 a pokles dále pokračoval na 238 000 v roce 1995, 151 000 v roce 2000 a 153 000 v roce 2010. Ministerstvo zemědělství ve Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2012 „Zelené zprávě“ hodnotí rok 2012 následovně: *„Z celkového pohledu došlo v roce 2012 k dalšímu mírnému meziročnímu poklesu nominálního podílu zemědělství i potravinářství na HDP (1,32 %, resp. 2,29 %) i na zaměstnanosti (2,19 %, resp. 2,76 %). Také v důsledku zvýšení spotřebitelských cen potravin o 6,9 % vzrostl podíl výdajů domácností za potraviny a nealkoholické nápoje na 20%.“*

(Ministerstvo zemědělství, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2009-2018)

3.2.2 Časové hledisko

Z hlediska časového vývoje prošlo zemědělství ČR po roce 1990 třemi odlišnými vývojovými etapami: *(Bičík a Jančák, 2003, s. 45)*

1. etapa: radikální přizpůsobování zemědělství novým sociálně ekonomickým rámcovým podmínkám vytvořeným po roce 1989 probíhala v letech 1990–1993. Došlo k:

- prudkému poklesu hrubé zemědělské produkce,
- poklesu stavů hospodářských zvířat, především skotu celkem a krav,
- snížení spotřeby průmyslových hnojiv,
- poklesu hektarových výnosů většiny zemědělských plodin,
- snížení počtu pracovníků v zemědělství (až na polovinu),
- radikálnímu zhoršení hospodářského výsledku zemědělských podniků,
- vzniku a prohlubování mzdové disparity mezi zemědělstvím a ostatními odvětvími národního hospodářství,
- vytvoření nových právních forem podniků fyzických osob (PFO = SHR – samostatně hospodařící rolníci) a různých obchodních společností,
- rozevírání tzv. cenových nůžek (odlišný vývoj cen zemědělských výrobců a cen vstupů do zemědělství),
- poklesu podílu ZD na zemědělské půdě z 61,4 % v roce 1989 na 49,4 %.

2. etapa: stabilizace a počátek obratu probíhala v letech 1994–1995. (*Skácel, 2013, s. 32*)

Došlo k:

- výraznému zpomalení negativních tendencí vývoje zemědělství, nebo u některých z nich došlo k obrácení trendu, byť nevýraznému,
- výraznému zpomalení meziročního poklesu hrubé zemědělské produkce,
- snížení tempa poklesu stavu skotu,
- obratu ve spotřebě průmyslových hnojiv,
- stabilizaci hektarových výnosů u obilovin a olejnin,
- snížení tempa úbytku pracovních sil,
- snížení ztráty zemědělských podniků,
- pokračování obnovy vlastnických vztahů, byla prakticky dokončena privatizace státních statků a stabilizována podnikatelská struktura.

3. etapa: období stagnace a deprese zemědělství probíhala v letech 1996–1998. Tato etapa nepotvrdila předpokládaný obrat ve vývoji, ale projevila se naopak obnovením regresivních tendencí. (*Skácel, 2013, s. 33*)

- po vzestupu hrubé zemědělské produkce v roce 1995 dochází opět k jejímu poklesu,
- pokles stavu skotu se opět zrychlil,
- hospodářský výsledek souhrnu zemědělských podniků se opět proměnil ve ztrátu,
- pokračoval trend úbytku pracovních sil,
- prohlubuje se mzdová disparita,
- došlo k dalším změnám v podnikatelské struktuře – posilování podnikatelské formy obchodních společností na úkor zemědělských družstev.

3.3 Vliv společné zemědělské politiky EU na zemědělství

Přípravy agrárního sektoru na vstup do EU začaly po roce 1998. Cílem předvstupního období bylo zejména dořešení vývojových problémů českého zemědělství a stabilizace agrárního sektoru před jeho přizpůsobováním podmínkám EU. Rozvoj sektoru musel být v souladu

s Národním programem pro přijetí „acquis communautaire“ v sektoru zemědělství, což zajistilo vypracování a naplňování Koncepce agrární politiky na období od roku 1999 do roku 2003. (*Ministerstvo zemědělství, Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky, 2009-2018*)

V rámci této Koncepce byly vymezeny 2 etapy (*Ministerstvo zemědělství, Koncepce agrární politiky na období před vstupem do EU, 2009-2018*):

- 1. Revitalizace (1993–2001), která byla zaměřena na zotavení a stabilizaci agrárního sektoru ČR a na institucionální přípravu jeho vstupu do EU. Cílem bylo dořešení některých vnitřních vývojových problémů českého agrárního sektoru, eliminace nejzávažnějších vývojových překážek vzniklých v dosavadním průběhu reformy a celková stabilizace sektoru před jeho přizpůsobováním podmínkám EU.
- 2. Adaptace (od r. 2001 po vstup do EU), přičemž cílem bylo přizpůsobení agrárního sektoru ČR podmínkám SZP EU ve všech jejích oblastech (strukturální, regionální, environmentální a venkovské politiky EU).

Obě etapy byly postaveny na čtyřech základních pilířích agrární politiky. (*Ministerstvo zemědělství, Koncepce agrární politiky na období před vstupem do EU, 2009-2018*)

- regulace trhu a podpora příjmů (důležitým bodem bylo zejména založení Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) roku 2001 a zavedení tzv. „zelené nafty“),
- environmentální opatření (zaměřeni především na podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství, udržování krajiny a k podpoře tzv. LFA oblastí),
- modernizace a transformace podniků (hlavním cílem bylo především zvyšování konkurenceschopnosti podniků cestou jejich modernizace a restrukturalizace),
- příprava na vstup do EU (cílem bylo zejména poskytování základních služeb ze strany státu, a to v oblasti vzdělávání, výzkumu, informatiky, genetiky, poradenství a propagace).

Základním dokumentem pro agrární sektor po vstupu do EU je Koncepce agrární politiky ČR na období po vstupu do EU (2004–2013), která reaguje na potřebu odstartování zásadní přeorientace zemědělské politiky ČR v souladu s celosvětovými a evropskými trendy a s naléhavostí domácích problémů. (*Ministerstvo zemědělství, Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU, 2003*)

Základními cíli se tak stává snaha o:

(Ministerstvo zemědělství, Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU, 2009-2018)

- posílení environmentálních, sociálních a ekonomických principů trvale udržitelného českého zemědělství, při zohlednění jeho specifických podmínek a problémů jako důsledků dlouhodobě uplatňované zemědělské politiky více zaměřené na podporu velkovýrobního industriálního zemědělství a jeho sociální stability;
- konkurenceschopnost českého zemědělství při pokračující globalizaci je koncepčně stimulována do produkce, která zohledňuje stále sílící požadavky spotřebitelů na bezpečnost potravin a na environmentální a k pohodě zvířat přihlízející způsoby výroby.

Koncepce rovněž vytváří předpoklady, aby se zemědělství stalo integrální součástí a páteří rozvoje venkovských oblastí a zlepšování kvality života venkovské populace.

Zemědělství je podporováno řadou programů ze zdrojů ČR a EU. Finanční podporu ze zdrojů EU mohli čeští zemědělci využívat již před vstupem ČR do EU z tzv. předvstupních programů. Podpůrné programy lze rozdělit na *(Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013, s. 14)*

- programy zaměřené na investice do zemědělství (investiční projekty):
  - program SAPARD (předvstupní program, měl pomoci zvýšit konkurenceschopnost českého zemědělství a naučit zemědělce využívat finanční prostředky EU na tyto účely),
  - Program rozvoje venkova (2007–2013, platby poskytovány a řízeny z nově vytvořeného Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova – EAFRD namísto Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu – EAGGF).
- přímé platby a platby vztažené na plochu (neinvestiční programy) z Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP), který fungoval v období 2004–2006, a z Programu rozvoje venkova (PRV) v současném období:
  - SAPS – jednotná platba na plochu,
  - TOP-UP – doplňková platba k platbě na plochu,
  - LFA – podpora méně příznivých oblastí a oblastí s ekologickými omezeními,
  - AEO – agroenvironmentální opatření.

Základním předpokladem čerpání podpor je evidence využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů v systému LPIS a dodržení minimální výměry půdních bloků, za účelem bezproblémové zvládnutí administrace a kontroly žádostí o zemědělské dotace. Český LPIS je nezávislým referenčním registrem, který slouží farmářům jako rychlý zdroj informací o jimi užívané půdě. (*Ministerstvo zemědělství, Zemědělská výroba, 2009-2018*)

Další platby, o které mohou čeští zemědělci požádat, jsou tzv. národní podpory, včetně podpory z tzv. PGRLF (Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.).

3.4 Zemědělská výroba

Před rokem 1989 bylo cílem zemědělství především zabezpečení potravinové soběstačnosti. v průběhu 90. let se v ČR stala prioritou transformace zemědělství a s ní spojené procesy restituace a privatizace – české zemědělství se však na nové společenské podmínky adaptovalo obtížně: došlo k poklesu zemědělské výroby, a to jak v rostlinné, tak i živočišné výrobě. (*Bičík a Jančák, 2005, s. 47*)

Česká republika má v současné době (10. 3. 2016) 4.3 mil. ha zemědělské půdy, která zaujímá přibližně polovinu (54 %) celkové rozlohy státu. Výměra orné půdy v posledních deseti letech trvale klesá, naopak o 71 tis. ha se zvýšila výměra pozemků, evidovaných v katastru nemovitostí, jako trvalé travní porosty. Ve volné krajině jsou zemědělsky využívané plochy její nejdynamičtěji se měnící součástí. Její utváření poměrně rychle reaguje na změny sociálně ekonomických podmínek a přizpůsobuje se jim. Vlastníci zemědělských velkofarem se při svém rozhodování o způsobu využití obhospodařovaných pozemků, převážně pronajatých od středních vlastníků, řídí podmínkami diktovanými tržním hospodářstvím a intervenčními dotacemi Evropské unie a státu. To je motivuje k orientaci na pěstování velmi omezeného počtu plodin, které nabízejí relativně největší výsledný efekt. (*Přibík, 2014*)

Pěstování plodin je rovněž podmíněno fyzicko-geografickými předpoklady (klíma, půdní typy, půdní druhy) a ekonomickými předpoklady. Na základě těchto dvou charakteristik bylo v 60. letech 20. století vypracováno ohodnocení půd a obce byly rozčleněny do pěti zemědělských výrobních oblastí a jedenácti podoblastí. (*Hajduch, 2016*)

- Výrobní oblast kukuřičná – se nachází v nejteplejších nížinách, je vhodná pro pěstování nejnáročnějších plodin – kukuřice na zrno, pšenice, teplomilná zelenina a ovoce – Dolnomoravský a Dyjskosvratecký úval.
- Výrobní oblast řepařská – vhodná pro pěstování obilovin a cukrové řepy – Polabí, Hornomoravský úval.
- Výrobní oblast bramborářská – vhodná pro pěstování brambor, žita, pícnin – louky a pastviny – plošně nejrozsáhlejší oblast – pokrývá pahorkatiny a vrchoviny.
- Výrobní oblast bramborářsko-ovesná
- Výrobní oblast horská – malý podíl orné půdy, pěstují se nenáročné plodiny oves, brambory – větší rozsah luk, pastvin a lesních ploch – oblasti hraničních pohoří.

Zvláště zřetelný byl pokles živočišné výroby – stavy skotu poklesly mezi roky 1990 a 2010 o 61,5 %, což má nepříznivé dopady jak pro soběstačnost produkce, tak pro životní prostředí ve formě narůstající rozlohy nevyužívaných luk a pastvin i nedostatku kvalitní chlévské mrvy. Snížení stavu prasat o 60,1 % a drůbeže o 22,3 % je z hlediska životního prostředí příznivé, neboť tyto velkochovy jsou významnými zdroji znečištění. Problémem je však nesoběstačnost v produkci vepřového masa, které se musí dovážet, a to často v nižší kvalitě, než je schopné vyprodukovat české zemědělství. Pro životní prostředí jsou důležité i stavy ovcí, případně koz, jejichž pastva ve středních a vyšších polohách podporuje údržbu pastvin a luk. Stavy ovcí se ale snížily ze 430 000 v roce 1990 na 90 000 v roce 2000, k roku 2010 došlo k navýšení počtu na 197 000. Vývoj stavu můžeme vidět v následující tabulce. (Svobodová, 2018)

Tabulka č. 2 Vývoj stavů vybraných hospodářských zvířat

Druh	1960	1970	1980	1990	2000	2010
Skot celkem	2 987	2 940	3 429	3 506	1 582	1 349
Krávy	1 430	1 310	1 319	1 236	611	551
Prasata	3 499	3 169	4 797	4 790	3 594	1 909
Ovce	228	271	290	430	90	197
Drůbež	18 658	23 763	31 926	31 981	32 043	24 838

Zdroj: Vývoj stavů vybraných hospodářských zvířat v ČR od roku 1960 do roku 2010 (tis. ks)

V rostlinné výrobě zůstávají strukturálně zhruba na úrovni roku 1990 plochy obilovin (cca 1,5 mil. ha), s menšími výkyvy v desítkách tisíc hektarů. Pokles zaznamenávají plochy okopanin, a to nejen cukrovky, ale i brambor. Výrazně se naopak zvýšily plochy olejnin, zejména řepky. Objem produkce řepky od roku 1990 až ztrojnásobil a osevňovací plochy brambor a cukrovky výrazně klesly. (Kulovaná, 2001)

Česká republika tak ztratila potravinovou soběstačnost a objevil se dříve neznámý problém neobdělávané zemědělské půdy. Nevyužívaná zemědělská půda podléhá rychlému zaplevelení a dalším, z hlediska životního prostředí, negativním vlivům. v letech 1995–2003 uváděl ČSÚ rozsah nevyužívané zemědělské půdy asi 300 000 ha, tj. asi 7 % její celkové rozlohy, v současné době bude zajisté tento podíl mnohem vyšší. Později rozvoj zemědělství negativně ovlivnil i levný dovoz zemědělských produktů ze zahraničí. Pokles zaměstnanosti v zemědělství i v příbuzných oborech a nízké mzdy v tomto sektoru negativně ovlivnily také rozvoj venkova. (Veleba, 2017)

3.5 Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství ČR

V ČR poptávka po bioproduktech a biopotravínách na vnitřní trh i export pravděpodobně převyšuje nabídku. Je to vyvoláno zvýšeným zájmem spotřebitelů (vstup obchodních řetězců do odbytu biopotravín), převisem poptávky v zemích EU a systémem podpory ekologického zemědělství, který má nedostatečný stimulační efekt na tržní produkci. Významnou roli hraje i absence cíleného výzkumu, vývoje, vzdělávání, statistiky a propagace a nízká úroveň poradenství, což ovlivňuje úroveň hospodaření zemědělských podniků (množství a technologickou jakost bioproduktů), situaci na trhu a pochopení šance a úlohy ekologického zemědělství laickou i odbornou veřejností. Politická diskuse o úloze a šanci ekologického zemědělství je v naší zemi zcela na počátku, nicméně ministr zemědělství Jan Fencel na mezinárodní konferenci k otevření Evropské letní akademie ekologického zemědělství v Lednici vyhlásil záměr MZe ČR vypracovat akční plán rozvoje EZ v České republice. (Projekt svazu se v roce 2015 zaměří na informace a dobré příklady praxe, *Farmářské listy*, 2015)

Situace v agrárním sektoru po roce 1990 nutí zemědělce hledat alternativní využití stávajících kapacit a nové cesty rozvoje. Využití výrobních faktorů farmy k jinému užití, než je konvenční zemědělství lze nazvat **diverzifikací**. Mezi diverzifikací zemědělství lze zařadit: rozvoj ekologického zemědělství, cestovního ruchu (venkovská agroturistika...), budování bioplynových stanic atd. (*Farmářské listy*, 2015, s. 2)

3.5.1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je moderní formou obhospodařování půdy bez používání chemických vstupů s nepříznivými dopady na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat. Tento zemědělský produkční systém, který umožňuje produkovat vysoce kvalitní potraviny, je nedílnou součástí agrární politiky ČR. Kromě produkce biopotravin přispívá ekologické zemědělství k lepším životním podmínkám chovaných zvířat, k ochraně životního prostředí a ke zvýšení biodiverzity prostředí.

Největší rozmach ekologického zemědělství nastal v letech 1998–2001 v souvislosti se změnami dotační politiky pro ekologicky hospodařící zemědělce k 31. 12. 2011 hospodařilo téměř 4 000 ekologických zemědělců, a to na celkové výměře blízké se 500 000 ha, což představuje 11,4% podíl z celkové výměry zemědělské půdy. (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013)

3.5.2 Agroturistika

Jednou z možností rozvoje podnikání na venkově je cestovní ruch (venkovský cestovní ruch, agroturismus, ekoturismus), který představuje jedno z nejvíce se rozvíjejících ekonomických odvětví v ČR. Agroturismus je specifickou formou venkovské turistiky, která je vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Je nejčastěji provozována podnikateli v zemědělství a slouží jim jako hlavní nebo další zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu. Umožňuje poskytnout zájemcům pobyt a stravu na venkovských statcích a možnost účastnit se prací souvisejících se zemědělskou výrobou či chovem zvířat (nejčastěji koní, ovcí, koz...). Udržitelná venkovská turistika může nejen zajistit pracovní místa ve venkovských oblastech, ale může mít i pozitivní vliv na obnovu a údržbu venkovského přírodního a kulturního dědictví půdy. (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013)

3.5.3 Bioplynové stanice

Vedle rozvoje služeb a infrastruktury je nutné podporovat také perspektivní oblasti zemědělství. Potenciál může skrývat např. napojení na energetiku. Pěstování a zpracování

biomasy může vést ke zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a přineslo by nové pracovní příležitosti půdy (Svobodová, Věžník a Hofmann, 2013)

3.6 Struktura dotačních zdrojů

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. (Ministerstvo Zemědělství, Dotace, Struktura dotačních zdrojů, 2009-2018)

„Za dotaci se považují bezúplatná plnění přímo nebo zprostředkovaně poskytnutá podle zvláštních právních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů, z rozpočtů územních samosprávných celků na stanovený účel. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizích států a prostředky a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu. Za dotaci se považuje též zaniklý dluh, ve výši poplatku, nebo jeho části, pokud povinnost uhradit tento poplatek, nebo jeho část, zanikla rozhodnutím příslušného orgánu.“

(Ministerstvo vnitra, Portál veřejné správy, Dotace, 2018)

Stručnější definici nám poskytuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ze dne 27. června 2000 v § 3: *„Pro účely tohoto zákona se rozumí dotací peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právníckým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.“*

Evropská unie je tvořena několika regiony, které mají různou úroveň hospodářství, jejich obyvatelé mají různé příjmy a možnosti. Rozdíly jsou dány rozlišným stupněm rozvinutosti regionů, ale i zeměpisnou polohou.

„Solidarita a soudržnost jsou klíčovými hodnotami, na nichž je založena regionální politika EU. Solidarita znamená, že tato politika má přinášet prospěch občanům a regionům hospodářsky a sociálně tak či onak znevýhodněným v porovnání s průměrnou situací v EU.“

Soudržnost je zásada, která s sebou přináší uvědomění si toho, že pro všechny je výhodné zmenšovat rozdíly v příjmech a bohatství mezi chudšími zeměmi a regiony a těmi, jež jsou na tom lépe.“ (Vilamová, Zemánková a Šubrtová, 2004, s. 11)

Dne 8. 11. 2016 schválil ministr zemědělství Marian Jurečka aktualizaci znění Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR pro období 2014 – 2020, pro kontinuální příjem žádostí v operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy.

Na základě změn provedených v Obecné části Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR na období 2014 – 2020 (dále jen „obecná Pravidla“) pro 3. kolo příjmu žádostí, byla provedena aktualizace obecných podmínek také v Pravidlech pro kontinuální příjem žádostí v operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy. Konkrétně se jedná o úpravu v kapitolách Obecná ustanovení pro poskytnutí dotace, Žádost o dotaci, Provádění změn, Zadávání zakázek žadatelem/příjemcem dotace a Žádost o platbu.

Dále došlo také k úpravě specifických podmínek Pravidel operace, byla upravena míra kofinancování s ohledem na schválenou 2. modifikaci programového dokumentu, dále byla upravena kapitola 8. Seznam předkládaných příloh, preferenční kritéria a číselník výdajů operace. Tyto změny nemají zásadní charakter, spíše upřesňují pravidla čerpání dotace v rámci operace 4.3.1 Pozemkové úpravy. Pravidla nabývají platnosti a účinnosti dnem podpisu ministra zemědělství.

3.7 Program rozvoje a venkova

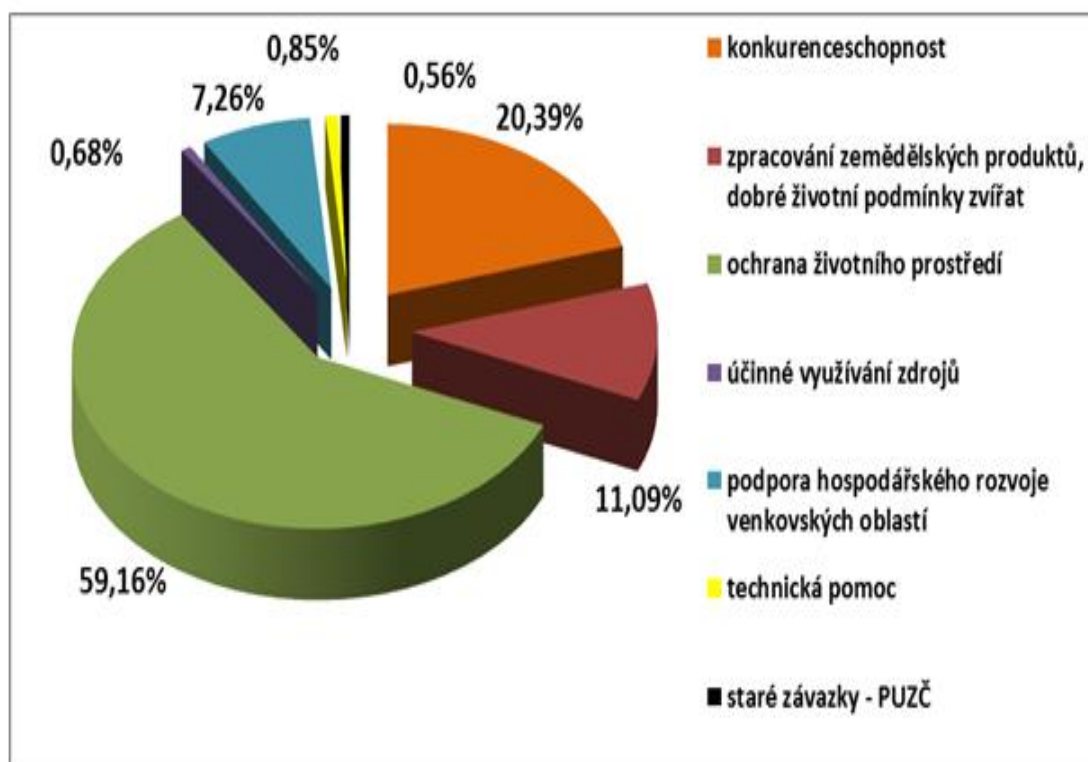
Evropská komise oficiálně schválila programový dokument Programu rozvoje venkova ČR na období 2014-2020.

Díky Programu rozvoje venkova do českého zemědělství poputuje v příštích letech téměř 3,5 miliardy EUR (více než 96 miliard korun). Z toho bude 2,3 miliardy EUR (62 miliard korun) z unijních zdrojů a 1,2 milionů EUR (34 miliard korun) z českého rozpočtu. Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Program bude také podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenstvím a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví. (SZIF, 2013)

Graf č. 1 Předpokládané alokace finančních prostředků (v % vyjádření)

Zdroj: SZIF: Program rozvoje a venkova 2014-2020

3.7.1 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova se zaměřuje na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských, lesnických a potravinářských podniků, posílení zaměstnanosti venkova při zachování trvalé udržitelnosti a zohlednění přírodních znevýhodnění venkovských oblastí, obnovu, zachování a zesílení místních ekosystémů, podporu efektivního využívání energetických zdrojů a přechod

na nízkouhlíkové venkovské hospodaření, sociální začleňování a potírání chudoby na venkově lesnictví. (SZIF, 2013)

3.8 Investice do zemědělských podniků

Investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost. Podporována budou například ustájovací a chovatelská zařízení, skladovací kapacity na produkty rostlinné výroby, krmiva, steliva či druhotné produkty živočišné výroby, investice do nosných konstrukcí trvalých kultur, investice do staveb pro zahradnictví, pořízení speciálních mobilních strojů, či budování peletáren, jejichž produkce bude spotřebována přímo v zemědělském podniku lesnictví. (SZIF, 2013)

Kdo může žádat o dotaci:

- Zemědělský podnikatel, včetně školních statků a státních podniků, pokud splňují definici zemědělského podnikatele.
- Skupina zemědělců, tj. podnikatelský subjekt, který je z převážné většiny vlastněn zemědělskými prvovýrobci a předmětem jeho činnosti je poskytovat práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou a při kterých se využijí prostředky nebo zařízení sloužící zemědělské výrobě. (Největší portál o dotacích v ČR, Investice do zemědělských podniků, 2013)

Kdy můžete žádat o dotaci:

- Žádosti o dotaci můžete podávat pouze v rámci výzvy vyhlášené pro danou oblast podpory. (Největší portál o dotacích v ČR, Investice do zemědělských podniků, 2013)

Výše podpory:

- Podpora se poskytuje jako příspěvek na vynaložené způsobilé výdaje, a to ve výši 40 % způsobilých výdajů s tím, že tuto míru podpory je možné zvýšit o 10 % pro mladé

začínající zemědělce, a o 10 % pro oblasti čelící přírodním a jiným zvláštním omezením podle nařízení vlády č. 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění pozdějších předpisů (LFA oblasti). K navýšení dojde na základě požadavku žadatele v rámci formuláře Žádosti o dotaci. Míra podpory však může dosáhnout maximálně 60 % způsobilých výdajů.

- Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činí minimálně 100 tis. Kč a maximálně 150 mil. (*Největší portál o dotacích v ČR, Investice do zemědělských podniků, 2013*)

Příklady podporovaných aktivit:

A Investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou výrobu (podpora se týká chovu skotu, prasat, ovcí, koz, drůbeže, králíků a koní)

B Investice do zemědělských staveb a technologií pro rostlinnou výrobu a školkařskou produkci (výstavba a rekonstrukce staveb pro skladování a sklizeň produktů rostlinné produkce apod.)

C Investice do pořízení speciálních mobilních strojů pro zemědělskou výrobu (způsobilé není pořízení traktorů) – budou definovány v národním prováděcím dokumentu.

D Investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku

E Investice do nákupu zemědělských nemovitostí maximálně do částky odpovídající 10% celkových způsobilých výdajů

Specifika a omezení:

- Projekt lze realizovat na území České republiky s výjimkou území hl. města Prahy.
- Podpora je podmíněna předložením projektu (podnikatelského plánu) s vyhodnocením přínosů projektu vůči naplňování cílů opatření a Programu rozvoje venkova.
- Pokud půjde o projekt založený na spolupráci ve výzkumu a vývoji, je podpora podmíněna prokázáním využití těchto výsledků spolupráce.

- Žadatel splnil podmínku finančního zdraví u projektů nad 1 mil. Kč způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace.
- Pokud půjde o projekt vyžadující posouzení vlivu záměru na životní prostředí, žadatel předloží stanovisko příslušného úřadu k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí.
- Hlavním cílem projektu nesmí být zateplení budovy za účelem snížení konečné spotřeby energie.

(Největší portál o dotacích v ČR, Investice do zemědělských podniků, 2013)

3.9 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Operace je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti malých a středních podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh, umožní zemědělským podnikatelům, výrobcům potravin a krmiv využití moderních technologií. v neposlední řadě operace přispěje k rozvoji místních trhů a zkrácení dodavatelských řetězců. Konkrétně budou podporovány např. investice do zařízení pro výrobu potravin a krmiv, pro finální úpravu, balení a značení produktů, do skladování i investice související s uváděním produktů na trh, a to včetně výstavby a rekonstrukcí budov. *(Ministerstvo zemědělství, Dotace, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, 2009-2018)*

3.10 Propagační programy pro zemědělské produkty, spolufinancované z prostředků EU

Česká republika, obdobně jako ostatní členské státy EU, má možnost využívat podpory ze společných fondů Unie k propagaci vlastních zemědělských výrobků. Jde o nenárokovou formu pomoci, kterou členské země mohou využít k propagaci svých agrárních produktů jak na společném trhu, tak i na trzích třetích zemí. Tyto propagační programy mají za cíl zlepšit marketing a odbyt zemědělských a potravinářských produktů jednotlivých členských států. Od

1. 12. 2015 došlo k reformě propagačních opatření pro zemědělské produkty spolufinancovaných EU.

Na otázky na co má farmář přesně nárok, by měl odpovědět výstup projektu ČMSZP, v jehož řadách je mnoho farmářů, kteří dlouhodobě hospodaří a mají zkušenosti, s nimiž se mohou a chtějí podělit. Cílem není pouze sesbírat informace, ale hlavně předávat pěstitelům a chovatelům, začínajícím či budoucím farmářům a také veřejnosti příklady dobré praxe hospodaření farmářů v horských a podhorských oblastech se zaměřením na udržitelné hospodaření – modernizaci, finalizaci a diverzifikaci. v první fázi projektu budou vybrány příklady farmaření z celé ČR. Zapojit by se měli jak zástupci ČMSZP, tak i další odborná veřejnost. Nejdříve vznikne struktura otázek k provádění řízených rozhovorů s farmáři, kteří se zapojí do realizace projektu. Na jejím nastavení se bude podílet odborná veřejnost a ministerstvo zemědělství tak, aby byly co největším přínosem ukázky dobré praxe, představení dalších možností a osvěta. Měly by tak vzniknout rozhovory zhruba s dvaceti osobnostmi z řad zemědělské veřejnosti. Uvedené nastavení bude navíc využitelné i pro další příklady. Tématy k předávání zkušeností jsou regionální produkce a výroba, zvýšení zaměstnanosti a motivace zaměstnanců, případně sociální podnikání v zemědělství, finalizace produktů, minimalizace prodejního řetězce, regionální značky a značení produktů, využití starých zemědělských objektů v rámci diverzifikace nezemědělské činnosti a spolupráce se subjekty na venkově, jako jsou místní akční skupiny. Výstupy projektu budou sloužit k prezentaci činnosti farmářů v horských a podhorských oblastech vůči nezemědělské veřejnosti. Důležité je především zvýšení informovanosti o hospodaření na venkově, kde se farmáři v poslední době setkávají spíše s pohledem jako na příjemce dotací, než jako na aktivního podnikatele, rozvíjejícího svoji činnost v souladu s rozvojem regionu a obcí, kde hospodaří a žijí. (*Farmářské listy, 2015, str. 10*)

3.11 Shrnutí teoretické části

Cílem teoretické části mé bakalářské práce bylo poukázat na možnost získat dotace pro zemědělské podniky, podporu pro zahájení činnosti mladých zemědělců, poukázat na to, kdo může být žadatel a co musí splňovat. Poskytnout informace, že zemědělská politika EU a ČR utváří základní formy zemědělské činnosti a její směřování. Vývoj zemědělského sektoru významně určují politiky, ať již prostřednictvím legislativních nařízení, omezení – kvótami

produkce či nastavením podpůrných nástrojů zaměřených na rozvoj zemědělství dle určitých priorit. Faktorů určujících charakter zemědělské činnosti a směřování zemědělského sektoru je však samozřejmě více.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Družstvo Novoveselsko

Zemědělské družstvo vlastníků Novoveselsko bylo založeno v r. 1994 skupinou fyzických osob, na základě ustanovující členské schůze.

„Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání. Firma družstva musí obsahovat označení "družstvo.“ (Zákon 90/2012 Sb., §552)

Hlavním předmětem podnikání je zemědělská výroba včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků. v zemědělské výrobě od počátku převládá živočišná výroba se zaměřením na chov dojnic holštýnského skotu s vlastním obratem stáda. Jako doplňkovou výrobu provozují výkrm jatečného skotu. Od počátku založení družstva je hlavním záměrem stabilizovat mléčnou farmu a postupně ji rozšiřovat do naplnění stájových kapacit. Rostlinná výroba je zaměřena především na výrobu krmných plodin jak jadrných tak objemných pro zabezpečení potřeb vlastní živočišné výroby. Družstvo hospodaří převážně na pronajatých pozemcích. Od založení družstva je velkou snahou postupně modernizovat všechny úseky provozu a strojový park, za účelem zvýšení produktivity práce.

Zemědělské družstvo vlastníků Novoveselsko v současnosti hospodaří na 957,54 hektarech zemědělské půdy, orná půda zaujímá 799,72 ha z této výměry. Družstvo hospodaří také na 157,82 hektarech trvalých travních porostů. Výměra zemědělské půdy v oblastech LFA (bonita půdy) dosahuje 100%.

Zemědělské družstvo vlastníků Novoveselsko hospodaří v nadmořské výšce od 500 do 650 m nad mořem, v oblasti s poměrně velkou svažitostí ploch a k tomu je uzpůsobena zemědělská výroba. v rostlinné výrobě je to necelých 300 hektarů obilovin, 132 hektarů kukuřice na siláž a na ostatních plochách jetelotravní směsi, louky a pastviny.

V živočišné výrobě je hlavním zaměřením chov skotu – družstvo chová 1266 kusů skotu (k 12/2017), z toho dojnice 602 ks, 118 ks skotu ve výkrmu a 350 ks jalovic.

Sekce kravínů A, B, C jsou součástí velkokapacitního kravínu vybudovaného v hospodářském středisku. Areál je oplocen a v územním plánu obce Nové Veselí.

Zemědělské družstvo vlastníků se rozhodlo k rekonstrukci stájí pro dojnice o celkové

kapacitě 615 ks dojníc. v současné době již stáje nevyhovují současným požadavkům na kvalitní ustájení krav a je proto nutná jejich adaptace. Objekt sestává ze tří pavilonů A, B, C, porodny, teletníku a dojírny. Součástí tohoto projektu je adaptace kravínů sekce A, B, C. Stávající velkokapacitní kravín sestává ze tří stájových sekcí po 240 ks a to sekce A, B, C. Po provedené adaptaci bude v každé sekci ustájena 205 krav.

Ostatní objekty VKK jako je porodna, dojírna, hnojiště, močůvkové jímky a inženýrské, sítě se nemění.

Sekce kravínů A, B, C jsou, součástí VKK vybudovaného v hospodářském středisku. v současné době již nevyhovují požadavkům na kvalitní ustájení krav to jak z hlediska welfare (péče o zvířata), tak i z hlediska provozního a je proto nutné provést potřebné stavební úpravy.

Podlahová plocha budovy (půdorys) je shodná před i po rekonstrukci a je tedy splněna podmínka pro přidělení bodů za využití stávající budovy.

Sekce A	1 998,18 m ²
Sekce B	1 998,18 m ²
<u>Sekce C</u>	<u>1 998,18 m²</u>
Celkem	5994,54 m ²

4.1 Realizace projektu

Projekt bude realizován v areálu farmy Nové Veselí, Zemědělského družstva vlastníků Novoveselsko. Kravín je ve vlastnictví stavebníka, to je ZD družstvo vlastníků Novoveselsko. Stavební úpravy budou prováděny výhradně uvnitř objektu kravína, nebudou prováděny žádné zásahy do nosných konstrukcí stavby ani nebude nijak podstatně měněn vzhled budov.

Tabulka č. 3 Časový harmonogram realizace projektu

<i>Popis fáze realizace projektu</i>	<i>Časový plán</i>
Příprava projektové dokumentace	05-06/2016
Podání žádosti o dotaci	10/2016
Realizace výběrového řízení	10-12/2016
Realizace projektu	01-11/2017
Podání žádosti o proplacení	12/2017

Tabulka č. 4 Časový harmonogram realizace projektu graficky

<i>Fáze projektu</i>	2016												2017												
	<i>Rok/Měsíc</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Příprava projektové dokumentace						X	X																		
Podání žádosti o dotaci												X													
Realizace výběrového řízení												X	X	X											
Realizace projektu															X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Podání žádosti o proplacení																									X

4.2 Technické řešení projektu

Vybourají se veškeré podlahy ve stáji a provedou se podlahy nové tak, aby ustájení vyhovovalo současným požadavkům na kvalitní ustájení krav. Zůstane zachován systém volné boxové stáje se stelivovým provozem a mobilní technologií krmení, stlaní a odklizu chlévské mrvy. Podélné obezdění stáje provedené z plynosilikátových tvárnic je ve velmi špatném technickém stavu, tyto tvárnice jsou pro stájové objekty nevhodné a řešení navíc neumožňuje dobré provětrávání stáje přirozeným způsobem bez vzduchotechniky. Proto se navrhuje tyto zdi vybourat až na prefabrikované betonové nosníky a provede se nové

vyzdění z šalovacích tvárnic nebo keramických tvarovek. Zbývající část podélných stěn bude opatřena plastovou sítí a svinovacími plachtami. Tímto řešením se zajistí kvalitní výměna stájového vzduchu bez požadavků na spotřebu elektrické energie. Střecha zůstane v původním provedení, pouze v každém druhém podélném modulu se vyřízne střešní panel a na otvor se osadí větrací hřebenová štěrbin. Celkem bude takto osazeno 6 větracích štěrbin. Tímto řešením se docílí jednak výrazné zlepšení prosvětlení stáje denním světlem, dále pak kvalitní odvětrávání stáje bez nároků na elektrickou energii a bez možnosti ovlivňovat toto větrání obsluhou. v důsledku změny dispozičního řešení uvnitř stáje bude nutno změnit i umístění vrat v obou štítových zdech. Tato vrata se navrhnou posuvná, u průjezdného krmného stolu jsou navržena vrata svinovací rozměru s dálkovým otevíráním. Hnojště, močůvkové jímky a inženýrské sítě se nemění a zůstávají v původním provedení.

4.2.1 Práce bourací

Obě podélné zdi budou vybourány tak, že se ponechají železobetonové prefabrikáty osazené na základových patkách a vyzdí se nové zdi. v obou štítových zdech se provedou úpravy vrat podle projektu, to je částečné vybourání a nové zadržování tak, jak to vyžaduje nové dispoziční řešení vnitřku stáje. Vybourají se veškeré podlahy ve stáji a ve střeše se vyříznou otvory pro osazení hřebenových větracích štěrbin.

4.2.2 Zemní práce

Zemní práce jsou uvažovány v minimálním rozsahu. Stavební práce budou probíhat jen uvnitř objektu a pro jeho poměrně malou výšku (je nutno zachovat podjezdové výšky pro mobilní technologii) je nutno podlahy vybourat a provést podlahy nové podle změněného dispozičního řešení. Výkopové práce budou prováděny pouze pro rozvod vody PE potrubím pod podlahou.

4.2.3 Základové konstrukce

Základové konstrukce prakticky prováděny nebudou. U podélných zdí se ponechají železobetonové prefabrikáty osazené na základových patkách: Úpravy štítových zdí budou provedeny na ponechaných původních základech.

4.2.4 Svislé a kompletní konstrukce

Nadezdívka u podélných zdí provede se z cihelných tvárnic, na ní se provede beton a osadí se fošna. Další fošna bude osazena na vnitřní straně nosného sloupu tak, že bude od sloupu připevněna ve vzdálenosti 20 mm, aby bylo možno tímto otvorem protáhnout lanko ovládající svinovací plachty. Dozdění otvorů v místě původních vrat ve štítových stěnách se provede cihelným zdívem, rovněž tak špalety vybouraných otvorů pro vrata.

4.2.5 Vodorovné konstrukce

Průjezdny krmný stůl je navržen z betonové mazaniny s výztužnou sítí. Do betonové mazaniny podélně orientovaných pohybových chodeb se osadí vodící tyče s kotvami. Tato železa chrání beton proti poškození při vyhrnování chlévské mrvy ze stáje mobilním strojem s čelně nesenou lopatou. Povrch betonových chodeb bude všude tam, kde se pohybuje dobytek, podélně rýhován proti uklouznutí. Rýhování pohybových podlah zvyšuje komfort, výrazně zabraňuje možnosti smyku a uklouznutí. Chodby musí být rýhovány v podélném směru. Rýhování musí být provedeno odborně bez odštěpků, ostrých hran apod.

4.2.6 Úpravy povrchů, podlahy

Omítky venkovních zdí se opatří vápennou omítkou, vnitřní omítky ve stáji do výše 2 m budou cementové pálené, zbývající část vápenné hladké.

Izolace proti zemní vlhkosti je navržena všude tam, kde by mohlo dojít ke kontaminaci půdy močůvkou archlévskou mrvou, to je pod pohybovými chodbami. Nenavrhují se pod krmným stolem a pod boxovým ložem. Pod boxovým ložem musí podlahovina splňovat několik požadavků:

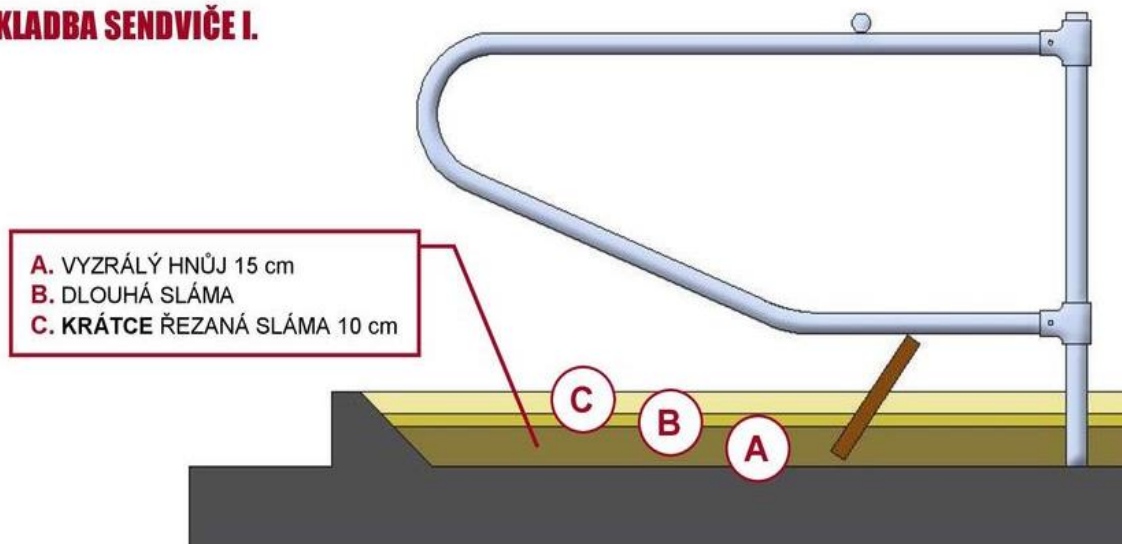
- Musí zamezovat nadměrnému odvodu tepla z organismu krávy v zimních měsících
- Musí být stabilní, nenáročná na údržbu
- Péče o podlahovinu musí být pravidelná, včetně přistýlání

Osvědčené metody pro vytváření boxového lože je tzv. sendvičování. Základní typ sendviče je sláma a hnůj. Tj. pokrývka vyzrálého chlévského hoje (15 cm), která se zvlhčí a udusá, tato

vrstva se pokryje dlouhou slámou a řezanou slámou (10 cm). Další typ možného sendviče je sláma a vápenec. Tato metoda je stabilnější, hygieničtější a méně náročná na údržbu. Základní vrstvu tvoří dlouhá sláma a mletý vápenec dostatečně zvlhčený vodou. Krycí vrstva je tvořena z řezané slámy.

Obrázek č. 1 Sendvič I., sláma a hnůj

SKLADBA SENDVIČE I.

Zdroj: <http://www.zootechnika.cz/clanky/chov-skotu/ustajeni-skotu/boxove-loze---skot.html>

Obrázek č. 2 Sendvič II., sláma a vápenec

Zdroj: <http://www.zootechnika.cz/clanky/chov-skotu/ustajeni-skotu/boxove-loze---skot.html>

4.2.7 Konstrukce tesařské

Konstrukce tesařské jsou omezeny pouze na provedení vyřiznutí části střešních panelů pro montáž hřebenové větrací štěrbinu a montáž dřevěných konstrukcí pro větrací štěrbinu a svinovací plachty. Tyto práce by měly probíhat v těsné spolupráci s firmou, která bude hřebenovou větrací štěrbinu a svinovací plachty montovat. Dále bude součástí tesařských prací montáž požlabnic, bočního hrazení ukončujícího stání a montáž vrat. Boční hrazení ukončující stání je z fošen kladených do C nebo I profilů. Vrata budou posuvná, tesařské konstrukce s možností fixace v otevřené poloze. Fošny pro upevnění svinovacích stěn budou namontovány při montáži těchto stěn podle požadavků montážníků.

4.2.8 Konstrukce klempířské

Provedeny budou z pozinkovaného plechu. Jedná se o žlaby, svody lemování apod.

4.2.9 Konstrukce ocelové

Boxové zábrany, zábrany krmného stolu, dělicí branky budou dodány dodavatelskou firmou, jež bude určena po vyhodnocení nabídek. Předpokládá se, že všechny technologické

ocelové konstrukce budou žárově zinkovány, případně všude tam, kde s nimi mohou přijít do styku ustájená zvířata budou natřeny zdravotně nezávadnou barvou potravinářské jakosti.

4.3 Rizika a výsledky projektu

Každá realizace projektu s sebou nese možná rizika. Abychom byli schopni pružně a efektivně reagovat na neočekávanou událost a minimalizovat dopad rizik na projekt, je nutné před zahájením realizace projektu definovat možné situace a postup, kterým je třeba se v této situaci řídit.

Řízení rizik se skládá z těchto kroků:

- identifikování rizika – popis příznaků, které jsou pro dané riziko typické
- analýza a popis dopadu rizika na realizaci projektu a určení pravděpodobnosti jeho výskytu
- vyčíslení nákladů a důsledků dopadu rizika na harmonogram projektu
- stanovení rizikového plánu – přesné určení postupu při výskytu rizika

Mezi možná rizika projektu jsou vyšší náklady projektu, nedodržení termínů prací, nedodání materiálu v potřebném termínu (možnost kontaktu dalšího dodavatele materiálu, okamžité jednání se stávajícím dodavatelem, popř. výběr nového dodavatele).

4.3.1 Výsledky projektu

Výsledkem projektu bude modernizované ustájení produkčních dojnic ve třech sekcích A, B, C, o kapacitě 615 krav.

Projekt je proveden s progresivním systémem ustájení dojnic. Tím je v současné etapě vývoje a poznání volné ustájení dojnic, které se uplatňuje i v zemědělsky vyspělých evropských zemích.

Základním nosným systémem je volné boxové stelivové ustájení s mobilní linkou krmení, odklizu hnoje a zastýlání. Počet boxů musí odpovídat počtu ustájených zvířat (je dobré mít ve stáji 3 až 5 % volných boxů).

Výsledkem jsou modernizované boxové stáje s moderním systémem ustájení se splněním požadavku welfare zvířat, tj, zajištění pohodlného místa k odpočinku. Systém boxového ustájení je úspěšný za předpokladu, že jsou správně zvoleny rozměrové parametry boxového lože. To znamená, že zohledňují průměrnou živou hmotnost krav. Boxové lože by mělo

zajistit snadnou orientaci zvířat při vstupu do boxu, pohodlné uléhání a vstávání, dostatečný prostor pro volný pohyb hlavy, pevnost a trvanlivost podlahy. Veškeré pracovní úkony bude možné provádět pomocí mechanizace. Bude zvýšena pohoda ustájených zvířat, zlepšeny pracovní podmínky a zlepšena ochrana životního prostředí.

Nezanedbatelným efektem je také zvýšení konkurenceschopnosti a zachování perspektivy chovu skotu v podniku. Dosažení welfare ustájení krav ovlivní příznivě jejich užitkovost, zdravotní stav i kvalitu produkovaného mléka.

Realizací projektu se sníží výrobní náklady na 1 litr produkovaného mléka, což příznivě ovlivní ekonomiku živočišné výroby společnosti.

Hlavním přínosem budou podstatně vylepšené podmínky ustájených zvířat. To se pak zákonitě projeví ve zlepšení ekonomiky budoucího provozu.

Rozměrové parametry boxového lože

V posledních letech v mnoha chovech došlo ke zvětšení tělesného rámce krav a k zvýšení tělesné hmotnosti. Z toho důvodu jsou doporučovány rozměrové parametry krav do 650 kg a nad 650 kg živé hmotnosti.

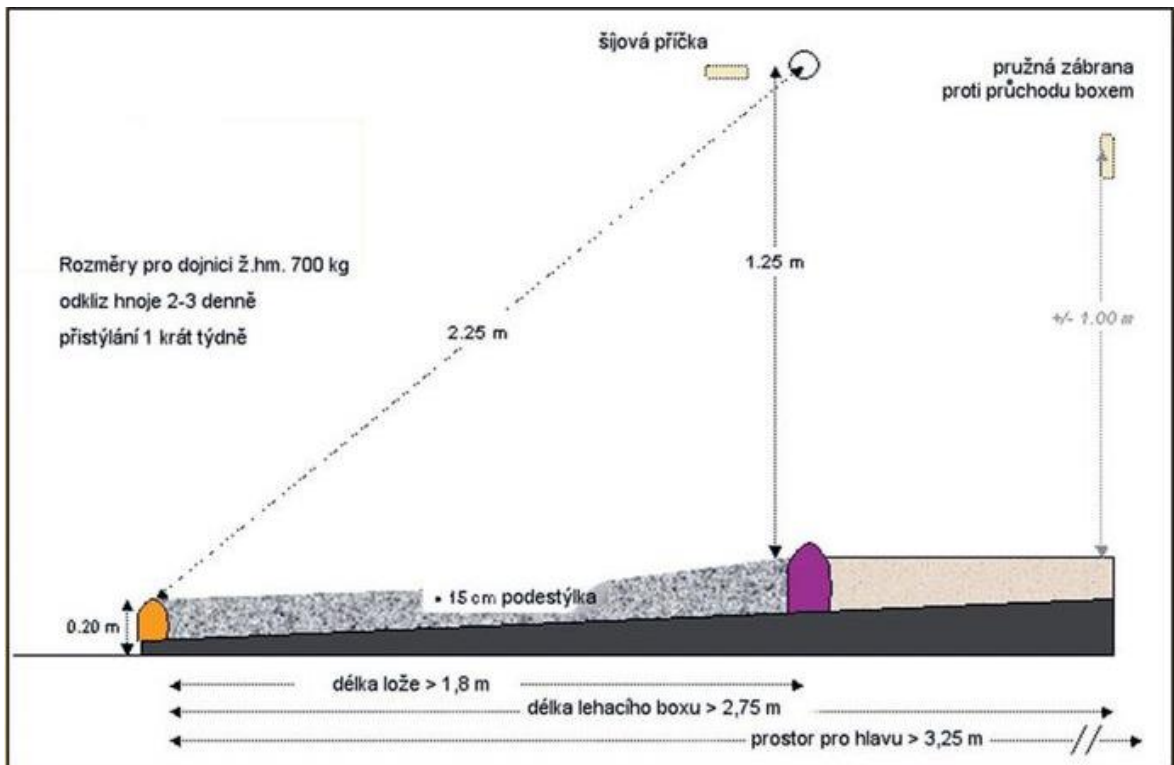
Tabulka č. 5 Rozměry boxového lože

Hmotnost krav v kg	Šířka	Délka-jednořadý box	Délka-protílehlé boxy	Výška zadní hrany boxu	Výška vymezovací zábrany	Vzdálenost obloukové zábrany	Délka stranové zábrany
Do 650 kg	1125	2400	4400	200-230	1150	230-300	2050
Nad 650 kg	1200-1250	2500	4600	230-250	1200	300	2100

Zdroj:<http://www.zootechnika.cz/clanky/chov-skotu/ustajeni-skotu/boxove-loze---skot.html>

Pozn.: Výška vymezovací zábrany je od úrovně stání předních končetin, vzdálenost obloukové zábrany je brána od zadní hrany boxu.

Obrázek č. 3 Návrh lehacího boxu pro dojnici živé hmotnosti 700 kg

Zdroj: <https://docplayer.cz/1716970-Cowsignals-a-navrh-staje-pro-dojnice.html>

Kvalita a dostatečná doba odpočinku zvířat je v úzkém vztahu s mléčnou užitkovostí. Pokud kráva nemá možnost dostatečně odpočívat (ideálně 14 hodin bez stresu), dochází k zátěži končetin, což může způsobit kulhání krav ve stádě.

Tabulka č. 6 Výpočet nákladů

<i>Název</i>	<i>Počet jednotek (ks)</i>	<i>Přijatelné výdaje celkem</i>	<i>Přijatelné výdaje na jednotku</i>
<i>Stáje pro dojnice stelivové ustájení</i>			
Stavební náklady	615	20 664 000	33 600
Technologie (ustájení a napájení, větrání, fixační boxy a klece)	615	5 904 000	9 600
Dojnice celkem	615	26 568 000	43 200

Zdroj: <https://www.szif.cz/cs/modernizace-zemedelskych-podniku>

4.3.2 Rozpočet projektu

Celkové způsobilé výdaje na projekt jsou plánované ve výši 26 568 000,- Kč. DPH je v režimu přenesené daňové povinnosti.

Stavební práce zahrnují: podlahy objektu, stájovou kanalizaci, izolaci tepelnou a vlhkostní, konstrukci haly (zdivo, beton, konstrukce), výplně otvorů, rozvody vody ve stáji, elektroinstalaci a osvětlení ve stáji, konstrukci střechy včetně stropů, zemní práce, technologii ustájení (nákup a montáž hrazení), technologii napáječek (nákup a montáž napáječek), technologii větrání a topení, bourání, projektovou a technickou dokumentaci.

4.4 Žádost o dotaci

Projekt bude v prvotní fázi financován z vlastních zdrojů družstva. Před realizací bude podána žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova a v té době musí být platné stavební povolení. V případě schválení žádosti o dotaci bude tato dotace proplacena po ukončení projektu. Management rozhodl, že je možné tento plán nákladů překročit maximálně o 10 %.

Stavební práce byly zadány dodavatelským firmám, ze kterých na základě výběrového řízení vybral management projektu jednu stavební společnost, která bude projekt realizovat.

Projektant musí udělat slepý výkaz stavebních prací, družstvo Novoveselsko rozešle nabídky stavebním firmám. Firmy poté vrátí nabídky s konečnou cenou. Minimálně oslovené firmy musí být 3. Družstvo vybere nejlevnější nabídku.

Pro žádost o dotaci se vyplíše se jednotný formulář (žádost v elektronické podobě) na stránkách SZIF, portál farmáře. Družstvo Novoveselsko se rozhodlo využít dotace z Programu rozvoje venkova. Modernizace zemědělských podniků, které je zaměřeno na investice do zemědělských staveb. Projekty, které budou dotovány, vybírá výběrová komise SZIF na základě předem stanovených bodovacích kritérií. Příspěvek na dotaci činí 45%. Z toho je příspěvek Evropské Unie 80% a 20 % z veřejných zdrojů České republiky.

Výběr dodavatele probíhal v rámci výběrového řízení, osloveny byly 3 stavební společnosti.

V prvním kroku byla vypsána Výzva k podání nabídek, kterou byly společnosti vyzvány k předložení svých návrhů. V tomto bodě byla podrobně popsána technická specifikace zakázky, tzn. podrobný popis, včetně rozměrů a požadovaných rekonstrukcí.

Zpracování nabídkové ceny a platebních podmínek, bylo stanoveno, že zájemce o zakázku garantuje cenu minimálně do doby podpisu smlouvy a veškeré platby budou probíhat v českých korunách.

Výzva obsahovala také podmínky, které musí dodavatelská firma splnit, tj. výpisu z obchodního rejstříku, možnost kontroly a poskytnutí nezbytných informací vztahujících se k realizaci projektu.

Všechny 3 přihlášené společnosti doručily řádně své nabídky v souladu se stanovenými podmínkami. K vyhodnocení nabídek došlo ve stanoveném termínu za přítomnosti všech zainteresovaných stran. Hlavním výběrovým kritériem byla nejnižší nabídková cena. Protože všechny nabídky splňovaly požadavky uvedené zadavatelem, nebyly žádné nabídky vyloučeny.

S dodavatelskou firmou, řádně vybranou na základě výběrového řízení, byla uzavřena Smlouva o dílo. Vyhotovený návrh smlouvy byl předán ke kontrole a případnému doplnění právníkovi zastupujícímu družstvo.

Management družstva projektu předal stavební společnosti, staveniště, veškeré doklady

potřebné k realizaci projektu, stavební deník a vyčlenil prostory, které může společnost využívat jako dočasný sklad stavebního i potřebného materiálu. Podle ustanovení smlouvy byly určeny zdroje elektrické energie a předány plány vedení inženýrských sítí. Byl určen stavební dozor. Stavební společnost začala realizovat zadaný projekt.

Během této fáze projektu nedošlo k žádným okolnostem, které by narušily plynulý chod projektu.

Dokončení projektu proběhlo na základě předávacího protokolu v termínu stanoveném smlouvou a projekt byl následně řádně předán zadavateli. Následně byl projekt stavebním úřadem zkolaudován.

K tomu, aby dotace mohla být proplacena, je nutné učinit poslední krok, kterým je podání Žádosti o proplacení výdajů. Tato žádost se podává po ukončení celého projektu v momentě, kdy jsou zaplacený veškeré závazky vůči dodavatelům a projekt, na který byla dotace žádána, je uveden do provozu.

K Žádosti o proplacení výdajů jsou vyžadována data z výkazu zisků a ztrát za poslední dvě ukončená účetní období a také soupiska účetních dokladů ke způsobilým výdajům.

Po řádném vyplnění je žádost doručena na SZIF k proplacení, včetně příloh: doklad o vedení BÚ, faktury včetně příloh, doklady o platbách (výpisy z banky), kolaudační souhlas ze stavebního úřadu, prohlášení o shodě na technologie, dokumentace k zadávacímu řízení (všechny nabídky firem, které se zúčastnily řízení).

Jedním z posledních kroků při realizaci projektu je vyhodnocení plánovaných a skutečných nákladů projektu. Plánované náklady byly na počátku realizace projektu vyčísleny ve výši 26 568 000,- Kč.

Rozdíl mezi plánovanými a skutečnými náklady projektu je navýšení 1 859 760,- Kč, což představuje zvýšení nákladů o 7%. Náklady projektu se zvedly v oblasti podlahy objektu otvorů, elektroinstalaci a osvětlení ve stáji, konstrukci střechy včetně stropů, zemní práce, technologii větrání a topení, bourání.

Z hlediska nákladů lze projekt hodnotit za úspěšný, protože navýšení skutečných nákladů vyhovuje plánovaným, u kterých na začátku realizace management projektu připustil navýšení o 10 %. Finančně byl zajištěn dostatečně, veškeré závazky vůči dodavatelům byly hrazeny včas.

5 DALŠÍ MOŽNOSTI VYUŽITÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ

Družstvo Novoveselsko dosud nemá budovu na skladování sena pro potřeby svého dobytka. V mé práci jsem se rozhodla využít možnost, jak získat dotaci na vybudování seníku. Družstvo dosud uchovávalo zdroj potravy pro dojnice v nevhodných podmínkách, tj. přikryté plachtou, což způsobovalo velké ztráty. Protože družstvo Novoveselsko hospodaří převážně na pronajatých pozemcích je stavba seníku v tomto případě složitější. Prioritou je samozřejmě vykoupit pozemky od vlastníků v areálu farmy. Pokud je zájem vlastníka pozemky prodat, družstvo se snaží pozemky vykupovat. Pokud se pozemky vykoupit nepodaří, musí být smlouva řešena nájemní smlouvou minimálně na 5 let od ukončení realizace projektu. V současné době se cena pozemku pohybuje kolem 200 000,- Kč za ha zemědělské půdy. Nejprve je tedy nutné zjistit, kam je nejvhodnější z ekonomických důvodů seník postavit, poté jednat s vlastníkem pozemku.

Mé doporučení je uzavření nájemní smlouvy s vlastníkem pozemku (pokud vlastník pozemku nemá zájem prodat), na jejímž základě byla vyřízena příslušná povolení a realizována stavba. Stavebník byl na jedné straně oprávněn pozemek užívat v souladu s nájemní smlouvou, spočívající především ve zřízení a provozování stavby, a na druhé straně měl povinnost platit nájemné.

5.1 DOTACE NA SENÍKY

Dotiční program je zaměřen na investice do staveb, pořízení strojů technologií v rostlinné a živočišné výrobě. Žádat o dotaci může zemědělský podnikatel, žádat o dotace mohou v tomto programu i mladí začínající zemědělci. Družstvo hospodaří ve znevýhodněných oblastech LFA, což znamená výše dotace 50 %.

K datu výstavby je nutné mít připravenou projektovou dokumentaci a vydané stavební povolení nebo jiné opatření stavebního úřadu.

Objekt, který je předmětem dotace, může mít žadatel o dotaci pouze v nájmu, nemusí ho vlastnit.

Družstvo má ve svém areálu VKK pro 615 ks dojnic, na jeden den pro jeden ks dobytka je potřeba 1,5- 2 kg na den. Je nutno počítat ještě ostatní dobytek, tj. jalovice, telata, býky- celkem dobytka včetně krav je v současné době 1 881 ks. Více v příložené tabulce.

Tabulka č. 7 Stavby skotu k 12/2018

Kategorie	Počet krmných dní	Průměrná hmotnost
Telata do 6 měsíců věku včetně	290	115
Jalovice starší 6měsíců až 12 měsíců věku včetně	181	265
Jalovice starší 12 měsíců až 24 měsíců věku včetně	368	470
Jalovice nad 2 roky	22	600
Krávy - dojené	824	650
Krávy BTM	50	650
Býk, vůl starší 6 měsíců až 12 měsíců věku včetně	59	300
Býk, vůl starší 12 měsíců až 24 měsíců věku včetně	80	560
Býk, vůl starší 2 roky	7	800
Celkem	1881	

Zdroj: Družstvo Novoveselsko

Pokud budeme počítat pro krávy v produkci a některý mladý dobytek (ne všem kategoriím skotu se dává seno), tj. cca 800 ks x 365 dní x 2 kg = 584 000 kg, tj. 584 tun sena + 10% rezerva = 642 tun.

Zbylá kapacita sena se skladuje v ostatních prostorách, případně přikryté pouze plachtou. Pro lepší přehlednost je spotřeba sena uvedena v tabulce.

Tabulka č. 8 Spotřeba

Dobytěk	1 rok (365 dní)	Rezerva 10 %
1 ks	730 kg	802 kg
800 ks	584 000 kg	642 000 kg

Zdroj: vlastní zpracování

Pro umístění stavby jsem vybrala areál družstva Novoveselska, kde se nachází VKK, který je zaměřený na stabilizaci mléčné farmy. Stavbu jsem situovala na pozemek stávajícího zemědělského areálu, který je v současné době nevyužíván.

Po realizaci by stavba byla součástí tohoto areálu a umožnila by navýšit jeho produkční schopnosti. Budova bude na rovinatém pozemku a při návrhu jsem se snažila uplatnit ověřená řešení, která jsem měla možnost konzultovat na některých zemědělských objektech. Jedná se o jednopodlažní nepodsklepený objekt. Stavba je navržena tak, aby vyhovovala všem hygienickým podmínkám.

Stavební pozemek se nachází v obci Nové Veselí, v areálu družstva Novoveselska. Pozemek se nachází v těsné blízkosti VKK a navrhovaná stavba bude s tímto areálem propojena stávající

komunikací. Komunikace v areálu jsou provedeny jako bezprašné. Pozemek je rovinný a v současné době zatravněný. Staveniště neleží v chráněném území a nesouvisí s kulturní památkou. Pozemek neleží v záplavovém území. Stavba nemá negativní vliv na životní prostředí.

Pozemek bude napojen na areálové komunikace. Sklad sena nebude napojen na vodu, plyn ani vnitřní rozvody elektrické energie. Dešťové vody budou svedeny dvěma sběrnými dešťovými přípojkami do stávající areálové dešťové kanalizace.

Účelem užívání stavby bude seník. Výstavbou objektu se vytvoří podmínky pro komfort zvířat při ustájení, dodržení welfare a dále podmínky pro ekonomiku provozu, produktivity práce a její zkulturnění bez nepříznivého vlivu na životní prostředí.

Novostavba bude řešena jako ocelová montovaná hala obdélníkového tvaru se sedlovou střechou na skladování sena o doporučené velikosti 20 x 25,58 m. Nosnou konstrukci budou tvořit rámové ocelové vazníky založené na železobetonových patkách. Do výšky cca budou vybetonovány železobetonové úhlové stěny, na které bude dále vyzděna porobetonová příčka výšky 2,5 m. Celková výška stěn dosahuje 5,7 m, přičemž opláštění bude provedeno po úroveň okapních svodů. V horní části stavby bude provedeno opláštění z prosvětlovacích dílců. Zastřešení bude provedeno pomocí střešních plechů. Vstup do haly bude zajištěn dvěma posuvnými ocelovými vraty.

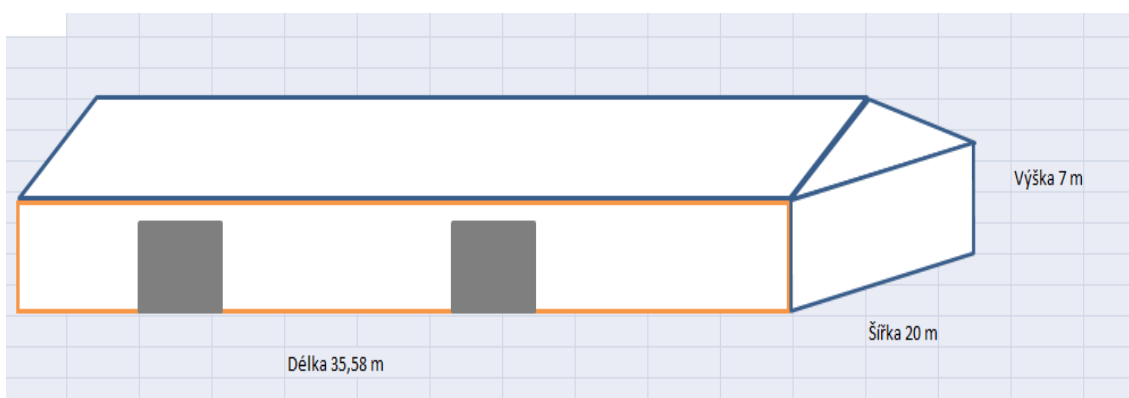
Stavba je navržena tak, aby zatížení na ni působící v průběhu výstavby a užívání nemělo vliv na hluchost přesahující 50 dB, práce nebudou prováděny v době od 21 hodin do 7 hodin, v případě zásahu do veřejných ploch nebo komunikací je nutno předem požádat o souhlas příslušného vlastníka. Před zahájením stavby musí být vytyčena poloha stavby odborně způsobilou osobou. Na stavbě musí být k dispozici ověřená dokumentace stavby a všechny doklady týkající se stavby. Musí být veden stavební deník. Při provádění stavby nesmí být narušeny nadzemní a podzemní stávající kabely, zařízení, vedení a potrubí. Nesmí dojít k nadměrnému znečištění životního prostředí, terénu, povrchových a nadzemních vod. Terén pozemků, dotčených stavbou, musí být po provedení stavebních prací uveden do původního stavu. Stavba bude provedena dodavatelsky, na základě výběrového řízení. Dokončenou stavbu lze užívat pouze na základě kolaudačního souhlasu. Žádost o vydání kolaudačního souhlasu se podává na předepsaném formuláři.

Výše uvedená stavba bude provedena podle projektové dokumentace ověřené stavebním úřadem. Případné změny musí být předem projednány a povoleny příslušným stavebním úřadem.

Vytápění objektu není řešeno. V objektu nebudou využity alternativní zdroje.

Při práci je nutno dodržovat předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Obrázek č. 4 Půdorys stavby

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové vnější rozměry jsou 20 x 35,58 m a celková výška hřebenu střechy je 10,4 m. Vnitřní skladovací kapacita je 19 x 34,5 m. Skladovací výška je 7 m, tj. 4588,5 m³.

Důležité je mít před započítáním stavby podanou žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova (v té době musí být už platné stavební povolení). V případě schválení žádosti o dotaci bude proplacena po dokončení projektu. Dotace činí 50 %.

Vždy jde o výběrové řízení mimo režim zákona o výběrových řízeních 137/2006Sb. Je to z důvodu, že příjemce ZDV Novoveselsko nepřesahuje dotaci vyšší než 50 %.

SZIF vydal interní pravidla, kde pro stavební práce je limit 6 000 000,- Kč. Do těchto limitů jde o tzv. uzavřenou výzvu a musí být osloveni minimálně 3 zájemci. Kritéria, podle kterých bude vybrán dodavatel si zvolí sám žadatel (družstvo Novoveselsko). Kromě nabídkové ceny, mohou být další kritéria- doba realizace stavby, délka záruky atd. Vždy musí být samozřejmě srozumitelné vyjádření, jak se budou nabídky vyhodnocovat.

6 ZÁVĚR

Cílem rekonstrukce VKK bylo stabilizovat mléčnou farmu. Vzhledem k tomu, že projekt byl uskutečněn v roce 2016-2017, lze s odstupem času zhodnotit, zda efekt dotace má pozitivní dopad. Pro srovnání jsou data uvedena v tabulce.

Tabulka č. 9 Stabilizace mléčné farmy

Počet dojnic	Rok 2016	Rok 2018
1 ks	10 150 kg	11 800 kg
615 ks	6 242 250 kg	7 257 000 kg

Zdroj: Vlastní zpracování

Stabilita může kolísat v závislosti na klimatických podmínkách. Rozdíl v dojivosti před rekonstrukcí a po rekonstrukci činí 3 litry na krávu a den. Rekonstrukce měla vliv na dojivost. V návaznosti na tuto rekonstrukci byly samozřejmě provedeny rekonstrukce ostatních kategorií zvířat- telata, jalovice, suchostojné krávy. Krávy reagují na změny počasí negativně (poklesem dojivosti) a to především na velká tepla v létě. Pokles může činit 2 až 3 litry na krávu a den, v závislosti na tom, jak dlouho tepla trvají. Obecně krávy daleko více negativně reagují na teplo než na zimu. Zima nevádí, pokud to ovšem nejsou extrémní mrazy minus 20, které trvají déle než 14 dní. Problém bývá také průvan.

Roční dojivost, uvádí se standardní 305 l denní laktace (zbytek roku kráva stojí na sucho a nedojí) před rekonstrukcí byla 10 150 kg mléka a po rekonstrukci 11 800 kg mléka.

Hodnotí se dojivost za 305 dní (tzv. normovaná laktace), protože ne každá kráva dojí přesně 305 dní v roce (záleží také, jak rychle zabředne po porodu).

Dojivost je doporučeno uvádět v kg, protože mléko od jednotlivých krav má různý obsah tuku a bílkovin.

Pozitivní dopad dotace na zvýšení dojivosti lze také finančně vyčíslit. Družstvo Novoveselsko prodává mléko do Mlékárny Polná za 8,45Kč/kg. Z výše uvedené tabulky můžeme zjistit finanční přínos.

Mezi další přínosy patří zlepšení zdravotního stavu zvířat, zlepšení welfare zvířat, snížení brakace zvířat (s tím související možnost prodeje březích jalovic).

Modernizace zemědělských podniků je nutným a důležitým krokem pro další rozvoj družstva a pro vylepšení nejen konkurenceschopnosti na trhu, lepšího hodnocení ze strany obchodních partnerů, ochrany životního prostředí, ale také pro zajištění atraktivnějšího pracovního prostředí pro mladé uchazeče o pracovní místo. Nejvíce pracovníků v zemědělství je ve věku

45 – 59 let. Zájem mladých lidí pracovat v zemědělství klesá. Tím dochází ke stárnutí populace v zemědělství. Jednou z věcí, která by mohla tyto mladé pracovníky přilákat, je práce na moderních zemědělských strojích a s nejnovějšími technologiemi v příjemném pracovním prostředí.

Zavádění moderních technologií umožní nejen snížení provozních nákladů, zvýšení produktivity práce a hlavně lepší péči o zvířata.

Jako další důvod je lepší hodnocení ze strany obchodních partnerů. Jestliže kterýkoliv podnik investuje dlouhodobě do inovací, posiluje tím své know-how a pro ostatní účastníky trhu je to známkou dobrého hospodaření podniku.

Zavádění nových technologií, modernizace a rekonstrukce je pro společnosti, které chtějí být na trhu úspěšné, nevyhnutelné. Dotace by měly pobízet k aktivnímu přístupu v této oblasti. Jejich správné využití může společnostem ať začínajícím, nebo již existujícím, při realizaci inovačních projektů výrazně pomoci.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BIČÍK, Ivan a Vít JANČÁK, 2005. *Regionální geografické aspekty transformace zemědělství ČR: Základní trendy vývoje v zemědělství ČR po roce 1990*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, [elektronická skripta], 104 s. [cit. 2015-11-15]. Dostupné z: https://web.natur.cuni.cz/ksgrrsek/jancak/download/zemedelstvi_ceska.pdf

Dotace, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů, 2009, Ministerstvo zemědělství, [online], [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m04-investice-do-hmotneho-majetku/x4-2-1-zpracovani-a-uvadeni-na-trh/>

HAJDUCH, Ondřej, 2016, *Geografický web: ČR-Svět-Obecná geografie: Zemědělské oblasti, 2016*, [online], [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://geo.hajduch.net/>

CHVALOVSKÝ, Václav, Helena ZEMÁNKOVÁ a Jana ŠUBRTOVÁ, 2005, *Řízení projektů aneb překážkový běh na dlouhou trať: Tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem. Metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Praha: ASPI. 130 s., Finance (Grada). ISBN 80-735-7085-8

Koncepce agrární politiky na období před vstupem do EU, 1999, Ministerstvo zemědělství, 57 s., [cit. 2015-12-01]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/koncepce-agrarni-politiky-cr-2004-2013.html>

KULOVANÁ, Eliška, 2001. *Ekonomická efektivnost vybraných produktů rostlinné výroby, Úroda*, [online], Praha, Profi Press, Moravio, [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <https://uroda.cz/ekonomicka-efektivnost-vybranych-produktu-rostlinne-vyroby/>

Největší portál o dotacích v ČR: Investice do zemědělských podniků, 2009, Ministerstvo zemědělství, [online], [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/opatreni/m04-investice-do-hmotneho-majetku/x4-1-1-investice-do-zemedelskych-podniku/>

Portál veřejné správy, Dotace, 2018, Ministerstvo vnitra ČR, [online], [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dotace-na-akreditovane-projekty-642310.aspx>

Program rozvoje a venkova 2014-2020, SZIF, 2013. [online], [cit. 2017-10-13]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

(Projekt svazu se v roce 2015 zaměří na informace a dobré příklady praxe), 2015 *Farmářské listy*, [online], Praha: ČMPZS, (č.1, roč.1, s.10), [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: http://cmszp.cz/content/uploads/2015/07/Farmarske-listy-1_2015.pdf

PŘIBÍK, Oldřich, 2014. *Zemědělská půda u nás stále ubývá, Zemědělec*, [online], Profi Press, Moravio, [cit. 2015-08-26]. Dostupné z:
<https://zemedelec.cz/zemedelska-puda-u-nas-stale-ubyva/>

PŘICHYSTAL, Aleš, Helena ZEMÁNKOVÁ a Jana ŠUBRTOVÁ, 2008, *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1.vyd. Nymburk: Vega L., 153 s., ISBN 978-80-86757-94-0

SKÁCEL, Petr, *Regionální geografické aspekty transformace zemědělství ČR*, 2013, [diplomová práce], Brno, 93 s. [cit. 2015-08-19]. Dostupné z:
https://is.muni.cz/th/rk9o8/Regionalne_geograficke_aspekty_zemedelstvi_CR_po_vstupu_do_EU.pdf

SVOBODOVÁ, Hana; Antonín VĚŽNÍK, a Eduard HOFMANN, 2013. *Regionální geografické aspekty transformace zemědělství ČR: Obecné tendence ve vývoji zemědělství ČR do roku 1989*, [elektronická skripta], Brno, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 163 s. Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/lide/szczyrba/GCR2/Skriptum_SE_CR.pdf

SVOBODOVÁ, Jindřiška, 2018. *Soupis hospodářských zvířat: Statistiky, Zemědělství*, [online], Český statistický úřad [cit. 2016-09-09]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/xb/soupis-hospodarskych-zvirat-v-jihomoravskem-kraji-k-1-dubnu-2018>

TAUER, Vladimír, Helena ZEMÁNKOVÁ a Jana ŠUBRTOVÁ, 2009. *Získejte dotace z fondů EU. Tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem. Metodika, pravidla, návody*. Brno: Computer Press, 160 s., ISBN 978-80-251-2649-3

VELEBA, Jan, 2017. *České zemědělství bylo obětováno, Parlamentní listy*, Our Media, [online časopis], [cit. 2017-03-11]. Dostupné z:
<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Ceske-zemedelstvi-bylo-obetovano-Nejsme-potravinove-sobestacni-Havarie-a-europodelanost-Expresident-Agrarni-komory-prinasi-desi-va-fakta-i-o-tom-co-jite-472672>

VILAMOVÁ, Šárka, ZEMÁNKOVÁ, Helena a Jana ŠUBRTOVÁ, 2004. *Jak získat finanční zdroje Evropské Unie: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem. Metodika, pravidla, návody*, Praha, 1.vyd. Grada, 196 s., ISBN 80-247-0828-0.

Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2012 „Zelená zpráva“, 2009-2018, Ministerstvo zemědělství, [online], Ústav zemědělské ekonomiky a informací pod gescí Ministerstva zemědělství, 57 s., [cit. 2015-11-03]. Dostupné z:
[http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index\\$41111.html?query=zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD+po+roce+1989&segments=eagri.mze.ministerstvo_zemedelstvi](http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index$41111.html?query=zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD+po+roce+1989&segments=eagri.mze.ministerstvo_zemedelstvi)

8 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Tabulka č. 1 Vývoj počtu JZD a státních statků	10
Tabulka č.2 Vývoj stavů vybraných hospodářských zvířat	18
Tabulka č. 3 Časový harmonogram realizace projektu	30
Tabulka č. 4 Časový harmonogram projektu graficky	30
Tabulka č. 5 Rozměry boxového lože	37
Tabulka č. 6 Výpočet nákladů	39
Tabulka č. 7 Stav skotu k 12/2018	43
Tabulka č. 8 Spotřeba	43
Tabulka č. 9 Stabilizace mléčné farmy	46
Graf č.1 Předpokládané alokace finančních prostředků	22
Obrázek č. 1 Sendvič I., sláma a hnůj	34
Obrázek č. 2 Sendvič II., sláma a vápenec	35
Obrázek č. 3 Návrh lehacího boxu pro dojnici	38
Obrázek č. 4 Půdorys stavby	45

9 SEZNAM ZKRATEK

AEO	Agroenvironmentální opatření
ČMSZP	Českomoravský svaz zemědělských podniků
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu
EAGGF	Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu
EU	Evropská unie
EZ	Ekologické zemědělství
HDP	Hrubý domácí produkt
HRDP	Horizontálního plánu rozvoje venkova
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
LFA	Podpora méně příznivých oblastí a oblastí s ekologickými omezeními
LPIS	System evidence půdy on-line
MZe	Ministerstvo zemědělství
PFO	Podniky fyzických osob
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova
SAPARD	Před vstupní program na zvýšení konkurenceschopnosti Českého zemědělství
SAPS	Jednotná platba na plochu
SHR	Samostatně hospodařící rolníci
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP EU	Státní zemědělské podniky Evropské unie
TOP-UP	Doplňková platba k platbě na plochu